

100.

15

BIBLIOTECA
CONST. MILLE

1426

Vasile Anghel

SCRISORI

CĂTRE ȚĂRANI

700.98450.62

~~1877/62~~
~~1877/62~~

EDIȚIUNEA A II A

BUCUREȘTI

«TIPOGRAFIA NOUĂ», GRIGORE PANAITESCU

PASAGIUL BĂNCEI NAȚIONALE, 19

1894

Se împarte gratuit.

507(11). 555 7

285

Institutul de Studii Istorice și Social-Politice
de pe lângă C.C. al P.C.R.
BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ

Inventar nr. ~~1546~~

BIBLIOTECA
CONST. MILLE a Partidului
Inscripționat cu nr. 155
de pe lângă C. N. al P. M. R.
Nr. 15 1126

SCRISORI
CĂTRE ȚĂRANI

lot 213252

~~~~~  
EDIȚIUNEA A II A  
~~~~~

~~4058/55~~

~~42546/67~~

BUCUREȘTI
«TIP OGRAFIA NOUĂ», GRIGORE PANAITESCU
PASAGIUL BĂNCEI NAȚIONALE, 19

1894

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITATII
BUCURESTI
COTA *I 154388*

DT 258

B.C.U. Bucuresti

C20041092

SCRISORI CĂTRE ȚĂRANI

Frate Țărane,

Cel ce-ți scrie aceste scrisori nu e ca tine țăran, opincă nu are în picioare și nici suman nu poartă. E îmbrăcat în haine nemțești, întocmai ca subprefectul din plasa ta, ca prefectul județului, ca doftorul, ca toți *albaștri*, ca toți *surtucarii*, înaintea cărora îți ieși căciula. Mă tem, de aceia, ca citindu-mi scrisorile și întrebînd veste de cel ce le-a scris, să nu te scarpini în cap, să oftezi lung și să zici :

— O fi... de... se poate, dar mulți tot de astea ne-aū spus și cu spusul am rămas!

Aşa e! Dreptate ai să nu mai aibă
 încredere în nimeni și în nemica...
 Prea mulți 'și-au bătut joc de tine,
 te-au ridicat în înaltul cerului, când
 au avut nevoie de tine și în fundul
 iadului caliciei și întunericului te-au
 împins, când s'au văzut cocoțați pe
 spinarea ta.

Și fiind-că omul la fapte se vede,
 iată ce-ți spun eu, frate sătene:

Nu întreba acum de o cam dată,
 cine-ți dă sfaturile. Dacă sînt bune,
 primește-le, urmează-le și vezi de te
 pot duce la bun sfîrșit. Se poate ca
 cel ce ți le-a dat să fie un ticălos.
 Ce-ți pasă ție dacă sfatul e bun și
 priincios ție? Nu fă cea ce face popa,
 fă cea-ce 'ți spune el! Și dacă se în-
 tîmplă ca cel ce-ți dă sfatul să fie om
 de ispravă, ții văzut că fapta-i și
 vorba-i e tot una, că deși *albastru*,
surtucar la port, e cu suflet de om
 bun și dornic de binele tău, dacă
 gîndul lui nu e culpeș, viclean și de
 vulpe, atunci te încrede și mai mult
 în el, căci vrednic este de încrede-
 rea ta.

Vezi, dar, frate țărane, că mă mul-

țumesc cu puțin. Îți cer numai ca sfaturile mele, să le cumpănești bine în minte și să le urmezi, dacă sînt bune. Cînd ne vom cunoaște, sau cînd vei întreba cine's, cînd vei vedea că, de și nu sînt țăran, am dreptul să se asculte sfatul meu, atunci, numai atunci, te vei încrede, nu numai în sfatul meu dar și în mine și în prietenii mei.

Și acum cînd tocmeala am făcut'o putem sta de vorbă, așa, ca doi prieteni, ca să respicăm miezul lucrurilor și rostul stărei țărănimei românești.

SCRISOAREA I^A

Frate Sătene,

Iarna cînd nu ai mult de lucru, cînd suflă crivățul pe horn și răgaz ai să cugeți, gîndit-ai tu, *ce ești, cine ești, de uude vii și unde mergi?* Te-ai gîndit fără doară, și răspunsul ți-l dai tu singur, oftînd.

— Ce ești? O ființă care de cînd te naști, tot necazul te paște, tot grija, lipsa, neștiința îți sînt vecinice tovarășe. Față de cei în haine nemțești, tu trebuie să fii mic, să ți ridici căciula, să te dai în lături cînd trec, să le vorbești cu sfială, să le suferi batjocora și bătaia, să te nedreptățească și să nu strigi, să te jupoaie, să te necinstească în tot felul, să te

facă să le muncești ogoarele, pe cînd
 ei, staū să te privească, să ai tu *toate*
datoriile și nici un drept. Tu ești țā-
ran, ei sînt *boeri*. Tu ești *mic*, ei sînt
mari, ei aū numai *drepturi*, tu ai nu-
 mai *datorii*. Ei aū miū de fālcī saū
 de pogoane de pāmînt, tu de multe
 ori n'ai nemic saū o bucățicā de pā-
 mînt, cu care nu te poți hrāni. Ei
 locuesc în orașe, cu străzi frumoase,
 strălucitor iluminate, în palaturi ce
 'ți iaū ochiū, tu, stai în satul tăū, în-
 tr'o casā în care te plouā, te ninge,
 te suflā vîntul, din care sārācia și
 necazul nu esā nici odatā. Ei merg
 în trāsuri trase de cai de foc, tu
 mergi cu bātul, în noroiul drumu-
 lui, stropit de glodul caretelor lor.
 Copiū lor, merg la școli înalte, se fac
 tobā de carte, copiū tăi, copiū de sār-
 raci, rāmîn și sāraci cu duhul. Ei se
 nasc bogați și mor bogați, dar nu
 mutā un pāiū dintr'un loc în altul
 și tu sārac te naști și mori tot sārac,
 deși muncești o viață întregā.

Și ca tine sînt miū și miū de la
 Dorohoiū la Mehedinți, din crește-
 tul rīpos al muntelui, pînā la valea

verde a Dunărei, de la Ceahlău, la Prut. Ca dînșii iarăși sînt mulți. De ei sînt pline orașele. E de o parte *boerimea*; de o parte *sărăcimea*, *țărănimea*. Două tabere dar sunt, două tabere, care tu singur vezi, *că nu pot fi prietene*. Din munca uneia trăește cea-l-altă și dacă țăranul voește să scape de boer, boerul are tot interesul, ca țăranul să nu-î scape de sub mîină. Și că așa este, gîndește-te tu singur, ce-ar face boerimea, dacă tu, cu toți frații tăi de muncă, țăranimea cu un cuvînt, unită, într'o bună dimineată, ca printr'o vrajă, ar pune sapa și plugul jos și nu ar mai lucra pămîntul boerilor? Cu ce ar trăi dînșii, care zilnic, nu mai încetează de a vă numi leneși și bețivi? Cu ce ar mai cumpăra mătăsuri, stofe scumpe și haine cîntărite în aur, cu ce ar mai zidi palaturi, cu ce 'și-ar duce viața lor dulce și fără griji?

Va să zică, vezi bine, frate țărane, că interes are boerimea de a te ține în robie, în întuneric, ast-fel cum ești astă-zî.

Că tu, ai iarăși interes să ești din starea în care ești de atîta amar de timp, iarăși îndoială nu poate să fie.

E dar luptă între țărănime și boerime.

Ce-a făcut boerimea ca să robească pe țărani și ce trebuie să facă țărăni ca să scape de această robie?

Iată ce avem de cercetat în scrisoarea viitoare.

SCRISOAREA A II-A

Frate Țărane,

Dacă luăm ca adevărat ceea-ce spune popa la biserică, apoi ci că D-zeu a făcut dintiū pe *Adam*, pe *Eva* apoi, și din *Adam* și *Eva* s'a născut neamul omenesc. *D-zeu dar a făcut pe oameni de o potrivă*; nu 'i-a făcut pe unul *boer* și pe altul *țaran*, nu 'i-a făcut pe unii *robi* și alții *stăpini*, și pămîntul le-a dat lor, ca înmulțindu-se să-l stăpînească. Va să zică, pămîntul D-zeu l-a dat tuturoră. Ei bine, cum se face că el este numai al citor-va astă-zî și că marea mulțime a scoborîtorilor lui *Adam*, sufăr sărăcia și necazul?

Cum se face? Iată arătarea pe scurt și fără multă vorbă.

Pentru ca cine-va să fie slobod îi trebuie ca să-și poată agonisi munca, să fie stăpîn pe unelta de lucru, să fie stăpîn pe pămîntul din care trebuie să-și scoată hrana. Din neamul omenesc, s'aŭ găsit unii mai șireți, mai răi de gînd, care prin mijloace deosebite, aŭ pus mîna pe pămîntul care era al tutulora și atunci cei ce nu aveau pămînt, cei ce rămăseseră, numai stăpîni pe brațele lor, aŭ căzut în robia celor d'întîi. Aceștia aŭ ajuns *boeri*, cei-l-alti *robi*, *țărani*, *muncitori*. Odată stăpîni asupra pămîntului, boerii și-aŭ făcut legi, care să îngrădească ceea-ce căpătaseră ei prin jaf și nedreptate. Pînă unde nu lovești în ceea-ce ei ți-aŭ hrăpit, pînă ce nu te atingi de aceste drepturi ale lor, pe care ei astă-zî le numesc *sfinite*, tu poți face ceea-ce vrei, pentru că mult nu ai de făcut.

Ei sînt *Statul*, ei sînt în toate dregătoriile, ei te duc de nas, ei sînt *totul* și tu *nimic*. Și pentru ca tu deșteptîndu-te să nu începî a striga prea

tare, ți-aŭ aruncat cenușe în ochi, dîndu-ți, *pe hîrtie*, niște drepturi pe cari le i dă cu o mîină și ți le ia cu cea-l-altă, și de care tu nu te poți folosi.

În așa stare de lucruri, ce trebuie să faci tu, frate țărane? Să stai cu mîinile încrucișate, să dai din cap cu jale și să zici, că așa *e dat de la D-zéu*? Nu! frate țărane, căci vezi bine, că Dumnezeu a făcut pe oameni de o potrivă și pămîntul tuturor l-a dat.

Leac boalei tale este, Munca spre dezrobire e grea în adevăr. Trebuie însă de pornit spre a ajunge, fie cît de departe, la locul de ajuns.

Un lucru ți-a lovit privirea: că cei asupriți, că cei robiți, că *țărani*, *muncitorii cu un cuvînt*, sînt mai mulți de cît boerii și că e lucru de rîs, ca ei, cîți-va, să-și bată joc de voi, cei mulți, să vă încalice și alcătuind oștiri din voi, prin voi să vă ție în friu, să le păziți bogățiile.

Dacă prin urmare țărani dintr'o comună ar fi pătrunși de aceste adevăruri și cei-l-alți din cele-l-alte

comune tot aceste adevăruri le-ar avea drept crezul lor, dacă de la o comună, mișcarea s'ar lăți la plasă, la județ și din județ în județ, s'ar lăți deșteptarea țărănimei peste toată țara, ar rămîne numai de aflat ce trebuie să facă aceste milioane de oameni, ca să scape de robia celor cîte-va sute de mii de boeri.

Să ia parul? **Nu!** Căci boerii sînt prea bine înarmați, prea bine și-au înjghebat puterea pentru ca să nu vă zdrobească și prin mișcarea voastră potolită în sînge, să-și întărească și mai mult a tot puternicia.

E vorba de a vă folosi de legile de față și de-a face ca glasul vostru să se audă.

Am zis, că de pildă, în toate județele țărănimea ar fi deșteptată. Eî bine, țăraniî din toată țara romînească, aleg în Cameră 38 de deputați. Dacă acești aleși ai țărănilor, ar fi în adevăr înfățișătorii drepturilor lor, vechiliî lor adevărați, 38 de glasuri ar răsuna puternic în Camera țării și ar cere dreptate pentru popor.

Drepturile se *cucereșc*, nu se dau

de voe. Cind dar boerii, vor vedea că țărănimea s'a deșteptat, vor căuta să o împace, să facă ca cel fugărit de lupi, care aruncă în urma sa tot ce are, pînă își aruncă copilul, nevasta, totul, pentru a se scăpa pe sine. Lupii însă ajung sania și mănincă și pe călător. Poporul este *lupul*, călătorul e *boerimea*. Se vor face atunci schimbări în starea de lucruri. Față de mișcarea muncitorilor, boerimea de unul, cite unul din drepturile sale, se va desbrăca.

Intiul lucru ce este de cerut de țărănimea alcătuită într'un puternic mănunchiū. este căpătarea *votului obștesc*, a *votului universal*.

Și fiind-că prea m-am întins, în scrisoarea viitoare, voi întinde sfatul asupra lucrului acestuia.

SCRISOAREA A III-A

Frate Țărane,

Cum ți-am zis în scrisoarea din urmă boerii, temindu-se de deșteptarea voastră, aș alcătuit legi, care la nevoie să le fie de sprijin și scăpare. Fiind-că în sfatul țării se leagă și se desleagă totul, firesc lucru este, ca lor să se fi dat cea mai mare parte din numărul deputaților și ție să-ți ungi ochii cu aproape nimic. Aș împărțit țara deci în trei părți: Cei bogați de tot, cei bogați mai puțin și apoi tu, talpa țării, aproape cu nimic nu te-ai ales.

În sfatul țării boerii aș 150 de deputați și voi de-abia puteți alege 38. Se înțelege că chiar dacă peste toată

țara românească, țărani ar fi uniți și în același gând, și-ar trimite numai adevărați deputați ai lor, nu ca astăzi, totuși cu 38 de deputați ai muncitorilor, nu ar putea să facă mai nimic, sau aproape nimic pentru folosul lor. E dar de nevoie, să se înființeze *votul universal* așa ca *votul săracului* să fie de o potrivă cu *votul bogatului*, și atunci *cum cei săraci sînt cei mai mulți*, firesc lucru este, ca și deputații eșiți, să fie *toți* ai săracilor. Ast-fel fiind, legile ce vor trece prin Cameră, nu ar fi de cît acele folositoare mulțimei sărace, și nu ca astăzi, folositoare numai *boerimeii* sătule și *trufașe*. Vor voi boerii să dea *votul obștesc*? De sigur că-l vor da, de *nevoie* bine înțeles, cînd vor vedea pe țărani, *hotărîți* și *uniți* ca un singur om. Pentru a nu fi înghițiți, vor arunca în gura lupului, lucrul cel mai scump, dar îl vor arunca de frică să nu fie mîncăți cu totul.

Va să zică în *votul universal* este acum de o cam dată scăparea țărănimeii. Bine înțeles, că atunci cînd

am zis *votul universal*, am înțeles țărănimea deșteaptă și cu voința hotărâtă de a se dezrobi. Dacă *votul universal*, este adus *prin voința poporului* și primit de boerime în silnicie, aceasta însemnează *izbînda clasei țărănești* căci ea va fi stăpînă pe *sfatul țarei*.

Ce va face țărănimea ca să scape de robie atunci? Va vedea care sînt pricinele boale de care suferă. Văzînd că această pricină stă în faptul că *boerimea* a pus mîna pe pămînt și prin această stăpînire, robii ține pe țărani, va ști că la o parte dînd pricina, boala va înceta. Va să zică țărănimea *se va pune în stăpînirea pămînturilor boerești și ale Statului și punîndu-le deavalma le va lucra și frățeste vor împărți rodul muncii lor*. De ce deavalma mă vei întreba? Pentru mai multe pricini și foarte temeinice:

Mai întiiu de toate, pentru ca să se *stîrpească boala din rădăcină*, ca să nu mai poată alții, prin viclenie, să se facă din nou stăpîni pe pămînturile luate de la boeri și să se facă

iarăși noi stăpîni, nimeni nu va mai putea *cumpăra* pămînt, ci numai a-l închiria, al munci și a se hrăni din el. Pămîntul va fi dar al Statului său al comunelor, care îl va închiria breslelor de țărani.

Al doilea pentru că, frate țărane, să știi lesne, că pămîntul lucrat pe o întindere mare, poate fi bine lucrat, cu mașine, se poate schimba ogoarele în fie-care an, se poată avea pășuni, să poată întrebuița chipuri noi de lucrat și deci să poată lucra mult mai bine de cit peticit, îmbrucătătit. O pildă ne va lumina îndată. Iată moșia pe care ești tu, Jecuita, cu o mie de pogoane sau de fălci. Această moșie luată de la boerul Jecuescu, este astă-zi a Statului, a poporului și dată să fie lucrată de țărani de pe ea. Pe Jecuita sînt 300 de locuitori. Impărțită la aceste trei sute de locuitori, fie-căruia i-ar veni cite 3 pogoane și ceva. Pe aceste trei pogoane fie-care din voi este stlit, a semăna și porumb (păpușoi) și grîu și a-și hrăni vitele și a-și hrăni vitele și a-și scoate și legu-

mele pentru masă și toate cele-l-alte. A lucra cu mașinele aceste trei pogoane este greu și costisitor. Cit despre schimbul ogoarelor și lăsatul pământului să se odihnească, nici vorbă nu poate fi. Să ne închipuim însă, că acești trei sute de locuitori de pe Jecuita, în loc să-și lucreze fie-care cele trei pogoane, — le-ar pune toate la un loc, — hotăresc o bucată de pământ pentru izlaz, (pășune) altă bucată pentru porumb, alta pentru griu, din alta face grădinarie. aduc mașine de secerat și de semănat, muncesc deavalma pământul și toamna împart, *după munca ce-a pus fie-care*, rodul muncii după ce, bine înțeles, au scos plata pentru cheltuelile obștești ale comunei, ca școala, drumuri și cele-l-alte. E lesne de înțeles, că cu chipul acesta pământul va fi bine lucrat, că va da mult mai mult, că se va putea schimba ogoarele, că în sfârșit se va face o mare economie de muncă omenească, cu mai mult rod.

Se înțelege că cine *nu va munci, nu va mânca*, după cum spune apo-

stolul Pavel, căci numai prin muncă se poate face ceva și pământul la care are drept fie-care muncitor, nu i se va da, de cît daca îl va munci.

Ne mai fiind boeri, ci tot țărani lucrînd prin dînșii și *numai* pentru dînșii, sărăcia, ca un vis urît și groaznic, va pieri după pământ. Liniștea, pacea, belșugul, fericirea vor fi stăpîne peste viața muncitorilor.

Și toate aceste se pot face prin două lucruri: *Voința ta, frate țărane, deșteaptă și hotărită și Votul Universal*. Același lucru întimplindu-se în toate țările, oștirile se vor desființa, războaiele vor fi un vis urît și sîngeros, iar pacea se va statornici pe pământ.

Sînt visuri toate aceste? Nu, frate țărane. Gîndește-te numai puținel. Cîntărește bine, cele spuse de mine, și vezi că totul se poate face, numai să poți **voi**, să poți a te **uni**.

Se înțelege că toate acestea, nu vor veni așa de o dată, într'o singură noapte, și ca mana Evreilor, din cer. Pentru cucerirea libertății tale, trebuie muncă, luptă, vreme de trecut. Izbînda însă este a ta, căci dreptatea este cu tine.

SCRISOAREA A IV^A

Frate Țărane,

Ai văzut visul pe care, 'l vei vedea în curînd aevea dacă te vei deștepta. Precum însă copilul, cînd se naște este întocmai ca ființa neștiutoare, fără minte și fără știință și încetul cu încetul, se deșteaptă, crește, își ascuțește mintea și se face om întreg, tot așa și pentru ca visul tău să ia o întrupare aevea, trebuia mai întiiu să înceapă să fie mic, neînsemnat și treptat, treptat numai să crească și apoi să se întrupeze.

Muncitorimea începe să se deștepte. Eî bine! Lupul care urmărește saniea călătorului, se mulțumește

dintiiu cu puțin, cere apoi mai mult și mai în urmă totul.

Până vom căpăta *votul universal*, v'am arătat că chiar în starea de față țărani pot alege 38 de deputați și v'am arătat folosul de-a avea cel puțin acum, de o cam dată, acești 38 de deputați în Cameră. Acești 38 de vechilii ai drepturilor tale vor fi aceia cari vor duce lupta în numele tău și pentru tine. În fața mișcării țărănești, în fața deputaților țărănilor și muncitorilor de oraș, cari de sigur vor putea și ei să facă să 'și aleagă cîți-va din ai lor apărători, *boerimea* va trebui să dea cîte-va legi de îmbunătățire a stărei tale.

Ce se poate face dar, *chiar astăzi* și ce trebuie să ceară *chiar astăzi* deputații țărănimei în Cameră și să lupte pentru aducerea lor la îndeplinire?

Deputații voștri pot cere, trebuie să ceară și de sigur vor căpăta următoarele lucruri:

1. *Desființarea armatei permanente.* Tu știi, frate țărane, că de îndată ce ajungi la 21 de ani, cei mai frumoși

ani ai tinereții tale, trebuie să 'i îngropi în cazarme, unde ești bătut, ești înjosit, ești schimbat într'o adevărată mașină, care de multe ori trebuie să tragă în frații săi de muncă, cînd ei se scoală, ne mai putînd suferi necazul unei vieți fără de rost. Pe fie-care an, din toate birurile ce le plătești tu, cu atîta greu, jumătate este cheltuită pentru oștire, pentru tunuri, pentru puști, pentru armată.

E vorba de-a înarma țara. Fie-care român, la 20 de ani, merge de învățat timp de șase luni, cel mult, mînuirea armelor și viața de soldat, apoi se întoarce acasă, unde în fie-care Duminică, se pot face exerciții, iar odată pe an manevre și concentrări, de două, trei săptămîni. Cu acest mijloc, țara va fi înarmată, în potriva ori-cărei nații dușmane și de sigur mai bine apărată de oameni slobozi, nu de robi care merg la luptă de frică și în numele disciplinei. Cum s'aũ purtat dorobanții la Plevna știe ori cine.

2. *Votul Universal* pentru toți Românii, ajunși la vîrsta de 21 de ani,

fără deosebire dacă, e *proprietar*, *bogat* sau *sărac*, *țăran* sau *boer*. Asupra acestui lucru, pe larg 'ți-am vorbit și trag nădejde că ne-am înțeles.

3. *Școala de-o potrivă pentru toți*. Copiii tăi, frate țărane, copiii de oameni săraci, nu pot învăța carte, tocmai din pricina sărăciei. Pentru tine copilul, dacă nu merge cu tine la cîmp, dacă nu'l trimiți cu vitele, dacă nu'ți în sfîrșit vre o trebșoară, copilul îți este o povară, căci, din sărăcia ta, trebuie să-i cumperi haine, încălțăminte, trebuie să-i eai cărți și cele-l-alte. E de nevoie dar ca pentru copiii muncitorilor săraci, să li se dea de geaba cărți, haine, încălțăminte și hrană la școală. Cu acest chip, copilul nu-ți va mai fi o povară. El va putea să învețe carte, să se lumineze și odată luminat, făclie de lumină, să fie pentru frații săi de suferință, pentru muncitorime.

4. *Schimbarea birurilor*, așa ca pe cel bogat să'l apese mai tare de cît pe cel sărac. Astăzi, săracul plătește mai mult de cît bogatul, căci pe cînd bogatul plătește *din prisos*, săracul

ia din piinea copiilor săi, pentru a plăti perceptorul cu care, știut este, nu se glumește.

5. *Luarea înapoi a moșiilor date de boeri* Regelui și închirierea lor, dinpreună cu cele pe cari Statul le va cumpăra de la boeri și așezămintele de bine-faceri, tovărășiilor, breslelor de țărani, cari le vor lucra de-a valma, în chipul în care mai sus am vorbit. Pentru a înlesni lucrarea cum se cade a pământului, Statul, va înlesni cumpărarea de mașine și de semințe care se vor da breslelor de țărani, pentru a fi plătite încetul cu încetul.

Pe lângă aceste, deputații țărăni-meï vor cere și altele multe, care prea lung ar fi a le înșira aici, — schimbări în starea de lucruri, care treptat, treptat îți vor vărsa o picătură de balsam alinător pe ranele stărei tale ticăloase.

Toate aceste cerinți ți le arăt la sfârșitul broșurei.

SCRISOAREA A V^A

Frate Țărane,

Lămurit vezi unde 'ți este scăparea. De pe ochii tăi rumpeți legătura ce 'ți ascunde vederea și privește starea în care ești și cea ce este de făcut.

Vezi, că lângă tine și cu tine, sînt milioane de nenorociți — care dacă sînt ast-fel e că nu sînt uniți, nu știu pe ce drum să apuce.

Vezi, că față de *boeri*, voi sînteți mai tari, pentru că aveți numărul cu voi.

Vezi, că e cu putință scăparea și că ea stă în mînele tale, ale fratelui, tatălui, prietenului tău, a tuturilor celor cari sufer.

Ținteste-ți ochiul la visul frumos al dezrobirei tale, inflăcărează-ți și

umpleți inima de nădejdea vremii viitoare și cu vitejie pășește înainte.

Frumusețea visului nu te orbească. Ea seama că pentru a-l atinge, trepte ai de urcat și una câte una, ridică aceste trepte, ridică-te pe ele, cucește-ți pas cu pas dezrobirea, ferircirea croieșteți-o!

În minte întipărește-ți că nimeni afară de tine, nu te poate scăpa, că numai în munca și unirea ta, îți stă scăparea. Boerii și ciocoiții de-ar putea, te-ar afunda și mai mult, în sărăcie și în întuneric. De la ei, nici o scăpare, nimic nu poți aștepta. Dacă vei dormi, în somn, vei sta vecinic. Deșteaptă-te dar și pornește pe drumul greu, dar sigur, care te va duce la izbîndă.

Cu orî și ce prilej, frate țărane, dovedește că ești luminat, că știi ceea ce ești și unde trebuie să ajungi, — **că trăiești.**

Așa de pildă, este o alegere. Se știe vechiul obicei. Țăranul știe că orî va alege pe cutare *boer roș*, orî pe cutare *boer alb*, tot una este, și decî puțin îi pasă de cine va izduti,

de oare-ce în mintea lui știe, că nu schimbându-și stăpîniî, va scăpa de stăpîni. Dar iată că pe lîngă boerul alb și boerul roș se arată și un apărător al dreptății tale, un om care vine în numele tău și cere a fi în Cameră vechilul cerințelor tale, ceea ce Mortun e acum, ceea ce a fost Nădejde acum doi ani de zile. Ce vei face tu, frate țărane? Te vei lăsa a fi dus de frică de primar și vei vota cu stăpînirea sa și vei lua cîți-va lei și cîte-va ocale de băutură, pentru a-ți vinde ca Esaū moștenirea pentru un plid de linte, votul tău?

Tu, frate țărane, nu vei face aceasta! Cu orî-ce preț, cu orî-ce jertfe trebuie să-ți faci datoric. Vei merge să votezi pe acela care va fi în Cameră, vechilul drepturilor tale. Nu vei pleca urechea nici la amenințări, nici la lingușeli, nici la sunetul răsunător al banului! Tărănimea, dacă nu-și va croi ea singură soarta, dacă nu va asculta sfaturile oamenilor de bine, care-î deschide ochii, neputincioși sintem aceia care ne muncim pentru deșteptarea ta.

Și acum cînd știi ce trebuie să faci, află, frate țărane, că cel ce ți-a vorbit pînă acum se numește *socialist*, adică face parte din *Partidul muncitorilor*, partidul care începe să se întemeze de la Dorohoï la Mehedinți, care chiamă la deșteptare și viață, milioanele de țărani și de muncitori romîni și le spune ceea-ce ți-am spus și eu, că scăparea țărănilor și a muncitorilor, nu poate sta de cît în *deșteptarea și unirea lor*; află că *socialiștii* sînt aceia cari voesc a lega firul mișcării muncitorimeii de la un capăt la altul al țării și-ți spune ție țăran, din cutare județ, că tot așa cugetă și simte ca tine, cei-l-alți frați de suferință ai tăi, din alt capăt al țării.

Și acum cînd știi ce trebuie să faci și ce fel de mîncare de om e cel ce ți-a scris aceste cărți, eu, frate țărane, cu dragoste îți string mîna și-ți zic să ne vedem cu sănătate și în cinste.

CONST. MILLE.

București 1892, Decembrie 20.

CERINȚELE PARTIDULUI
SOCIAL-DEMOCRAT AL MUNCITORILOR DIN ROMANIA
IN
PRIVINȚA CESTIUNEI ȚĂRĂNEȘTI

I. Răscumpărarea treptată a pământurilor particulare, și acelea ale așezămintelor publice să formeze un domeniu inalienabil. Darea în arendă a acestor pământuri lucrătorilor agricoli, preferindu-se syndicatele de muncitori agricoli.

Recunoașterea acestor syndicate ca persoane juridice.

Darea mașinilor agricole, semințelor la comune, cari le vor plăti prin anuități și le vor da țăranilor pe prețul de cost.

Creditele agricole să aibă însărcinarea în primul loc de a înlesni dobândirea mașinilor perfecționate, semințelor bune, etc. de către comunelor rurale.

II. Reforma creditului agricol în așa fel ca dobânzile, pe cari le plătesc comunele și țăranii, să fie egale cu dobânzile pe cari le plătesc proprietarii la banca funciară rurală, și creditul să dat în primul loc comunelor și țăranilor săraci pentru cumpărarea de vite, plug, semințe, etc.

III. Fixarea în fie-care comună a unui islaz

cu totul îndestulător. În caz cînd comuna nu va avea destul său de loc pămînt pentru islaz. Statul va răscumpăra de la proprietarul local său vecin bucata de pămînt necesară. Țăranii vor plăti în casa comunală pentru islaz în proporție cu vitele ce vor avea la păscut.

Să se oblige comunele rurale a nu îmbucătăți și ara imașul dat prin legile de pînă acuma, ci a-l păstra nedivizat și nearat.

IV. Stabilirea drumurilor necezare țăranilor pentru agricultura pămînturilor și adăparea vitelor.

Pămîntul necezar pentru aceste druuri se va răscumpăra după aceeași lege, după care se răscumpără pentru cauză de utilitate publică.

V. Desființarea zilelor de prestație.

VI. O lege pentru tocmelile agricole, spre a garanta pe muncitori contra despoierei arendașilor și proprietarilor.

VII. Desființarea tuturor învoelilor în natură, rămășițe ale iobăgiei, cum sînt dijma, zile de prestație, căratul, rusfeturile, obiecte de hrană, etc. etc. Toate învoelile agricole să fie făcute numai în bani. Desființarea taxelor de podărit, de adăpat vitele, etc.

Nici o învoială să nu fie făcută cu bucata --- falcea, pogonul etc., — ci toate să fie făcute pe ziua de lucru.

Să se întărească încă odată țăranilor din Muntenia și celor din ținuturile de munte din Moldova, dreptul de a lua lemne de foc și de lucru din pădurile statului și din cele private. Să se dea același drept și țăranilor din ținuturile cîmpene din Moldova.

În aceasta să se observe regulile forestiere științifice.

VIII. Obligarea arendașilor și a proprietarilor de a ține registre în regulă pentru înregistrarea tuturor contractelor și compturilor dintre arendași și proprietari de o parte și țărani de altă parte.

IX. Intocmirea unor comisiuni compuse din țărani și proprietari în număr egal, pentru revizuirea datoriilor contractate de țărani pînă acuma.

X. Instituirea inspectorilor agricoli, cari vor avea însărcinarea de a revizui registrele și de a supraveghia ca tocmelele agricole, hrana și munca să se facă după prescripțiunile legei. O parte a inspectorilor să fie numită de Stat iar cea-l-altă aleasă de țărani.

XI. Reducerea cît se poate de mare a prețurilor de călătorie pe drumurile de fier pentru muncitori agricoli, mai ales în timpul muncii agricole, ast-fel că muncitorii să poată să se mute cu ușurință în locurile unde condițiunile de muncă le vor fi mai avantajoase.

XII. Înființarea de infirmerii în fie-care comună rurală și spitale rurale în număr îndestulător.

Înființarea în comunele urbane și rurale a școalelor de adulți.

O lege pentru oprirea marilor proprietari și a arendașilor de a aduce lucrători agricoli din străinătate pe un preț mai scăzut de cît prețul local.

Interzicerea de a se întrebuința soldați la lucrul cîmpului.

BIBLIOTECA SOCIAL-DEMOCRATĂ

	Lei	B.
Ce vor socialiștii romini	—	.25
Manifestul socialist, trad. de I. Nădejde	—	.35
Almanachul social-democrat pe 1894	1.	—
Chestia agrară, de Zamfir Filotti	—	.50
Greve, de Anton Bacalbașa	—	.50
Evoluția proprietății, de P. Lafargue	—	.15
Chestia lucrătoarelor, de Clara Zetkin	—	.15
Scrisori către țărani, de Const. Mille	—	.10
Chestia socială, de D'Amicis.	—	.25
Concepția materialistă a istoriei, de C. Dobrogeanu-Gherea	1.	—
Revista socială, colecții complete din anul I și II.	6.	—
Critica socială, anul I.	5.	—
Bătaia în armată, de Anton Bacalbașa	—	.40
Pascal Fargeau, comedie, de V. G. Mortun.	—	.25
Deputatul pălmuit, comedie, de V. G. Mortun.	—	.25
Robia și socialismul	—	.35
Către tineri, de Petru Krapotkine	—	.25
Apanagiile, de V. G. Mortun	—	.40
Intiul respuns la Mesagiū, de V. G. Mortun.	—	.10
Al doilea respuns la Mesagiū, de V. G. Mortun.	—	.10
Dotățiunea prințului Ferdinand, de V. G. Mortun.	—	.05
Repausul de Duminică, de V. G. Mortun	—	.05
Chestia Israelită, de V. G. Mortun.	—	.05
Al treilea răspuns la Mesagiū, de V. G. Mortun.	—	.10
Colecții complete din Munca, anul I, II, III și IV	10.	—

A se celi :

„MUNCA”

Ziarul Partidului Muncitorilor din România

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Palatul Băilor Eforiei (sala de sus), Bulev. Elisabeta

BUCUREȘTI

Abonamentul pe 1 an 6 lei
» » 6 luni 3 »

„MUNCA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ”

Abonament 2 lei, 12 numere

In curind va apare :

VOTUL UNIVERSAL

3 lei